

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-55>

УДК 336.761

ДЕПОЗИТАРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ

DEPOSITARY SECURITY OF THE STOCK MARKET FUNCTIONING

Степанкевич Наталія Сергіївна

аспірант,

Державний науково-дослідний інститут інформатизації
та моделювання економіки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3435-8022>

Stepankevuch Natalia

State Research Institute of Informatization and Modeling of Economy

Стаття присвячена актуальним питанням депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку України. Визначено основні умови та засади здійснення депозитарної діяльності депозитарних установ згідно чинного законодавства. Охарактеризовано підходи до основних засад здійснення регулювання депозитарної діяльності. Проаналізовано динаміку ключових показників функціонування депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку в Україні. Здійснено характеристику структурних та інституційних трансформацій на фондовому ринку, що мали вплив на депозитарну систему. На основі проведеного аналізу фондового ринку визначено необхідність удосконалення механізму функціонування депозитарної системи України на сучасному етапі економічних перетворень, направлено на використання передових міжнародних практик управління депозитарною діяльністю.

Ключові слова: фондовий ринок, депозитарна система, депозитарна діяльність, державне регулювання, цінні папери.

Статья посвящена актуальным вопросам депозитарного обеспечения функционирования фондового рынка Украины. Определены основные условия и принципы осуществления депозитарной деятельности депозитарных учреждений согласно действующему законодательству. Охарактеризованы подходы с принципами осуществления регулирования депозитарной деятельности. Проанализирована динамика ключевых показателей функционирования депозитарного обеспечения функционирования фондового рынка в Украине. Осуществлено характеристику структурных и институциональных трансформаций на фондовом рынке, которые имели влияние на депозитарную систему. На основе проведенного анализа фондового рынка определена необходимость совершенствования механизма функционирования депозитарной системы Украины на современном этапе экономических преобразований, направленного на использование передовых международных практик управления депозитарной деятельностью.

Ключевые слова: фондовый рынок, депозитарная система, депозитарная деятельность, государственное регулирование, ценные бумаги.

The article is devoted to topical issues of depository support of the stock market of Ukraine. The Depository System of Ukraine is defined as a set of participants in the depository system and legal relations between them regarding the accounting of securities, rights to securities and rights to securities and their restrictions established in the system of depository accounting of securities, including as a result of settlements securities. It is noted that the depository support of the stock market is an important element of the infrastructural support of its activities, which aims to create the most favorable conditions for building effective legal relations between all participants in the depository system. The effectiveness and efficiency of depository activities creates opportunities to increase the transparency of relations arising in the stock market, improve the system of determining the value of investment resources on the basis of fair and sound approaches. At the present stage of economic transformation, it is important to ensure the implementation of effective state regulation of depository activities. However, it is necessary to ensure a balanced approach to its implementation. The influence of the state on the functioning of the depository system should be indirect and mainly eliminate the consequences of negative fluctuations in economic conditions in international capital markets. The basic conditions and principles of depository activity of depository institutions according to the current

legislation are determined. Approaches to the basic principles of regulation of depository activity are described. The dynamics of key indicators of depository operation of the stock market in Ukraine is analyzed. The characteristics of structural and institutional transformations in the stock market that had an impact on the depository system are described. Based on the analysis of the stock market, the need to improve the mechanism of functioning of the depository system of Ukraine at the present stage of economic transformation, aimed at using best international practices of depository management.

Keywords: stock market, depository system, depository activities, government regulation, securities.

Постановка проблеми. Формування та розвиток інфраструктури фондового ринку України на сучасному етапі економічних перетворень є вагомим інструментом забезпечення координації та розвитку фінансової системи країни. Реалізація принципів соціальної справедливості, надійності захисту інвесторів, прозорості, контрольованості, ефективності, правової упорядкованості, відкритості, конкурентності дозволить забезпечити реалізацію загальнонаціональних інтересів та гарантій безпеки інвестиційної діяльності в економіці України. Реформування економіки потребує створення сприятливого інвестиційного клімату, становлення та ефективного розвитку національного фондового ринку. Ефективне функціонування фондового ринку залежить від наявності цілісної інфраструктури та професійних учасників ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань теоретичного та методологічного забезпечення здійснення депозитарної діяльності представлені працями таких зарубіжних вчених як Дж. Гелбрейт, У. Шарп, А. Маршал, Р. Метрон, Р. Коуз, К. Редхед, Р. Тьюзл, У. Уайлдер та інших. У працях вітчизняних учених М. Ананьєва, В. Базилевича, А. Загороднього, І. Лютого, М. Кужелева, С. Науменкової, В. Виговської, С. Онишко, В. Опаріна, І. Рекуненка, Л. Сідельникової, І. Школьник, М. Житара та інших представлені підходи до нормативно-правового та методологічного забезпечення розвитку депозитарної діяльності в Україні.

Разом з тим потребують подальшого дослідження питання щодо удосконалення депозитарної системи України, її адаптації до викликів коливань економічної кон'юнктури на міжнародних ринках капіталів.

Мета статті. Метою даної статті є визначення особливостей депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку України та визначення напрямів його державного регулювання на сучасному етапі розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно чинного законодавства депозитарна система України визначається як сукупність учасників депозитарної системи та

правовідносин між ними щодо ведення обліку цінних паперів, прав на цінні папери і прав за цінними паперами та їх обмежень, що встановлюються в системі депозитарного обліку цінних паперів, у тому числі внаслідок проведення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів [1]. Зазначене свідчить про вагомий роль вказаного елемента фондового ринку в процесі здійснення операцій на ньому та формування передумов для стійкого та динамічного його розвитку.

Разом з тим, як відзначають М. Кужелєв та С. Стабіас, розвиток світового господарства, якому притаманні інтеграційні риси, базується на багаторівневій інфраструктурі, яка має стабільну тенденцію до розширення та модернізації. Зростання вимог до безпеки проведення операцій на ринку цінних паперів з фінансовими активами пов'язане, насамперед, із нарощенням обсягів інвестування, розширенням спектру послуг фінансових посередників, підвищенням вимог до якості розрахунків і захисту прав власності у процесі обігу та зберігання цінних паперів. Все це формує запит на пошук дієвих інструментів забезпечення функціонування та регулювання ринку корпоративних цінних паперів, що дозволяє забезпечити його ефективний розвиток з огляду на світові тенденції й вітчизняну специфіку функціонування фінансової системи. Тому актуалізується необхідність формування сучасного теоретичного базису функціонування ринку корпоративних цінних паперів та пошук якісно нових форм та методів його регулювання й розвитку [2, с. 4]. При цьому депозитарна діяльність як «діяльність професійних учасників депозитарної системи України та Національного банку України щодо надання послуг із зберігання та обліку цінних паперів, обліку і обслуговування набуття, припинення та переходу прав на цінні папери і прав за цінними паперами та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, які провадять клірингову діяльність, депонентів, номінальних утримувачів, а також надання інших послуг, які відповідно до Закону «Про депозитарну систему України»

мають право надавати професійні учасники депозитарної системи України» [1] є вагомим інструментом забезпечення функціонування фондового ринку та потребує ґрунтовного аналізу особливостей її здійснення на сучасному етапі розвитку економічної системи України та створення дієвих передумов для ефективного державного управління.

В процесі дослідження фондового ринку С. Безвух відзначає, що «серед проблем функціонування фондового ринку України можна виділити такі: на фондовому ринку, як і в межах усієї національної економіки, існує значна потреба в інвестиційних ресурсах. Це комплексна проблема, пов'язана з: наявністю тіньової економіки, де обертається значний обсяг ресурсів, вилучений з обігу на офіційному фінансовому ринку; макроекономічною нестабільністю та недиверсифікованістю економіки, що не дозволяє сформувати клас фундаментальних (або пасивних) довгострокових інвесторів; обмеженою кількістю ліквідних та інвестиційно привабливих фінансових інструментів (наприклад, більшість акцій українських емітентів є занадто ризиковими для інвесторів); недостатнім рівнем заощаджень населення, пов'язаним із низькими доходами значної частини населення; низькою ліквідністю та капіталізацією фондового ринку; недорозвинений фондовий ринок не стимулює нові компанії залучати потрібний їм капітал шляхом публічного розміщення акцій (проблеми недостатності фінансових ресурсів вони можуть вирішити, використовуючи можливості кредитного ринку чи емітуючи в обіг облігації); управління діяльністю компанії та розподілом прибутку досить часто не відповідає інтересам дрібних інвесторів (міноритарних акціонерів); недосконала українська судова система, яка не захищає права власності дрібних

інвесторів (акціонерів); недостатній рівень фінансової грамотності населення та інші проблеми» [3, с. 72].

Сучасна теорія та практика функціонування фондового ринку в Україні свідчить про створення необхідних умов для формування дієвої системи забезпечення учасників необхідними фінансовими інструментами, при цьому особливого значення набувають питання здійснення депозитарної діяльності та її адаптація до сучасних вимог.

В українському законодавстві чітко визначені види депозитарної діяльності, які можливо здійснювати на даному етапі розвитку фондового ринку. До таких видів діяльності належать депозитарна діяльність Центрального депозитарію, депозитарна діяльність Національного банку України, депозитарна діяльність депозитарної установи, діяльність із зберігання активів інститутів спільного інвестування, діяльність із зберігання активів пенсійних фондів [1].

Динаміку кількості суб'єктів, які можуть проводити депозитарну діяльність в Україні згідно виданих їм ліцензій наведено в табл. 1.

Згідно даних табл. 1, спостерігається чітка тенденція щодо зменшення кількості депозитарних установ, які мають право на здійснення депозитарної діяльності. У 2020 р. порівняно з 2019 р. скорочення становило на 8 установ, порівняно з 2015 р. – 77 установ. Діяльність із зберігання активів спільного інвестування у 2020 р. здійснювали 37 установ, що на 2 менше ніж у 2019 р., та на 25 менше ніж у 2015 р. Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів наразі проводять 15 установ.

Зазначене відображає ситуацію щодо зменшення кількості ліцензій, виданих депозитарним установам для здійснення депозитарної діяльності. Так у 2020 р. анульовано дев'ять

Таблиця 1

**Динаміка кількості суб'єктів, яким видано ліцензії
на здійснення депозитарної діяльності в Україні, 2015–2020 рр.**

Рік	Депозитарна діяльність депозитарної установи	Діяльність із зберігання активів спільного інвестування	Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів
2015	255	62	18
2016	232	47	14
2017	210	44	14
2018	198	41	14
2019	186	39	15
2020	178	37	15

*Джерело: розраховано автором на основі даних
Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку*

ліцензій на здійснення депозитарної діяльності депозитарними установами (видано лише одну нову ліцензію), також анульовано дві ліцензії на діяльність із зберігання активів спільного інвестування. Загалом ситуація, що склалася на фондовому ринку України відображає процеси направлені на стабілізацію ринку, організаційне та інфраструктурне удосконалення функціонування депозитарної системи України.

Важливим є подальший розвиток підходів до забезпечення ефективного державного регулювання діяльності професійних учасників депозитарної системи, удосконалення саморегулювних механізмів депозитарної діяльності на основі ринкових принципів управління, посилення міжорганізаційної взаємодії та створення передумов для її розвитку.

Сукупність інформації, записів про емісійні цінні папери (вид із зазначенням типу, номінальна вартість і кількість, реєстр кодів цінних паперів (міжнародних ідентифікаційних номерів цінних паперів), обмеження обігу тощо) на рахунках у цінних паперах власників таких рахунків; інформації про емітентів; про власників цінних паперів, які мають права за цінними паперами та права на цінні папери; про обмеження прав на цінні папери та прав за цінними паперами; про осіб, уповноважених власниками цінних паперів (управителів, заставодержателів, інших осіб, наділених відповідними правами щодо цінних паперів); про номінальних утримувачів; інші дані, що дають змогу ідентифікувати емісійні цінні папери і зазначених осіб; інша передбачена законодавством інформація [1], що становить систему депозитарного обліку цінних паперів в Україні, потребує формування ефективної інфраструктури забезпечення пошуку, обробки, зберігання та використання наявних даних.

Сучасні інформаційні технології дозволяють створювати нові продукти, які значно спрощують діяльність депозитарних установ та відповідно зменшують їх транзакційні витрати, що здійснює сприятливий вплив на їх фінансовий стан. Так за інформацією Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку відбувся промисловий запуск нової системи DEPEND Q. Нова ІТ платформа дозволить депозитарним установам використовувати для обліку на своєму боці альтернативне програмне забезпечення для взаємодії з Центральним депозитарієм. Обмін повідомленнями про корпоративні дії відбуватиметься в стандарті ISO – загальноприйнятому на розвинених ринках, що полегшить інтеграцію в європейський фінансовий простір [4].

Разом з тим науковці відзначають, що мала розбудова інфраструктури фондового ринку потребує організації обміну інформацією між організаційно оформленими ринками, оскільки такої організації натепер немає. Також виникає необхідність запровадження електронного документообігу під час укладання та виконання угод із цінними паперами, прийняття єдиних стандартів та сертифікації систем електронного цифрового підпису та шифрування даних [5, с. 701].

Формування основних економічних засад депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку в Україні значною мірою залежить і від кількості операцій, що здійснюються депозитарною системою, і від кількості установ, нею обслуговуються. Центральний депозитарій здійснює облік та контроль за випуском цінних паперів та обслуговування рахунків відкритих клієнтам Центрального депозитарію – емітентам цінних паперів та депозитарним установам (табл. 2).

Інформація, представлена в табл. 2, відображає ситуацію щодо зменшення загальної кількості випусків цінних паперів, які обслуговував Центральний депозитарій у 2020 р. більш ніж на 12% у порівнянні з попереднім роком. Разом з тим кількість відкритих рахунків, клієнтам Центрального депозитарію – емітентам цінних паперів зростає на 94 рахунки, для депозитарних установ – на 49 рахунків, що становить 0,91% та 11,72% відповідно.

Важливим також є аналіз тенденцій до динаміки загальної кількості рахунків власників цінних паперів, що обслуговуються депозитарною системою України. Реформа депозитарної діяльності, що була проведена в Україні, дозволила гармонізувати діяльність учасників фондового ринку та створити передумови для формування стійких та довгострокових взаємовідносин між ними. При цьому відбулось значне скорочення кількості рахунків (рис. 1).

Різне скорочення кількості рахунків власників цінних паперів у 2010–2013 рр. з 11,28 млн. до 5,54 млн. дозволило зменшити навантаження на депозитарну систему, при цьому дозволивши підвищити ефективність управління нею. Після 2013 р. ситуація стабілізувалась, проте зменшення числа рахунків продовжилось, хоч і не такими швидкими темпами (в середньому 2-5%).

Однак, використавши поліноміальну лінію тренду п'ятого ступеню, для прогнозу динаміки кількості рахунків власників цінних папе-

Таблиця 2

**Динаміка кількості рахунків, що обслуговувались
депозитарною системою України, 2016–2020 рр.**

Рік	Загальна кількість випусків цінних паперів, які обслуговував Центральний Депозитарій цінних паперів	Кількість відкритих рахунків, клієнтам Центрального депозитарію – емітентам цінних паперів	Кількість відкритих рахунків, клієнтам Центрального депозитарію – депозитарним установам	
2015	11 044	10 610	433	
2016	11 376	10 635	437	
2017	11 670	10 504	434	
2018	11 452	10 513	433	
2019	11 632	10 295	418	
2020	10 209	10 389	467	
Темп приросту	2016/2015	5,67	-1,00	0,23
	2017/2016	2,58%	-1,23%	-0,69%
	2018/2017	-1,87%	0,09%	-0,23%
	2019/2018	1,57%	-2,07%	-3,46%
	2020/2019	-12,23%	0,91%	11,72%

*Джерело: розраховано автором на основі даних
Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку*

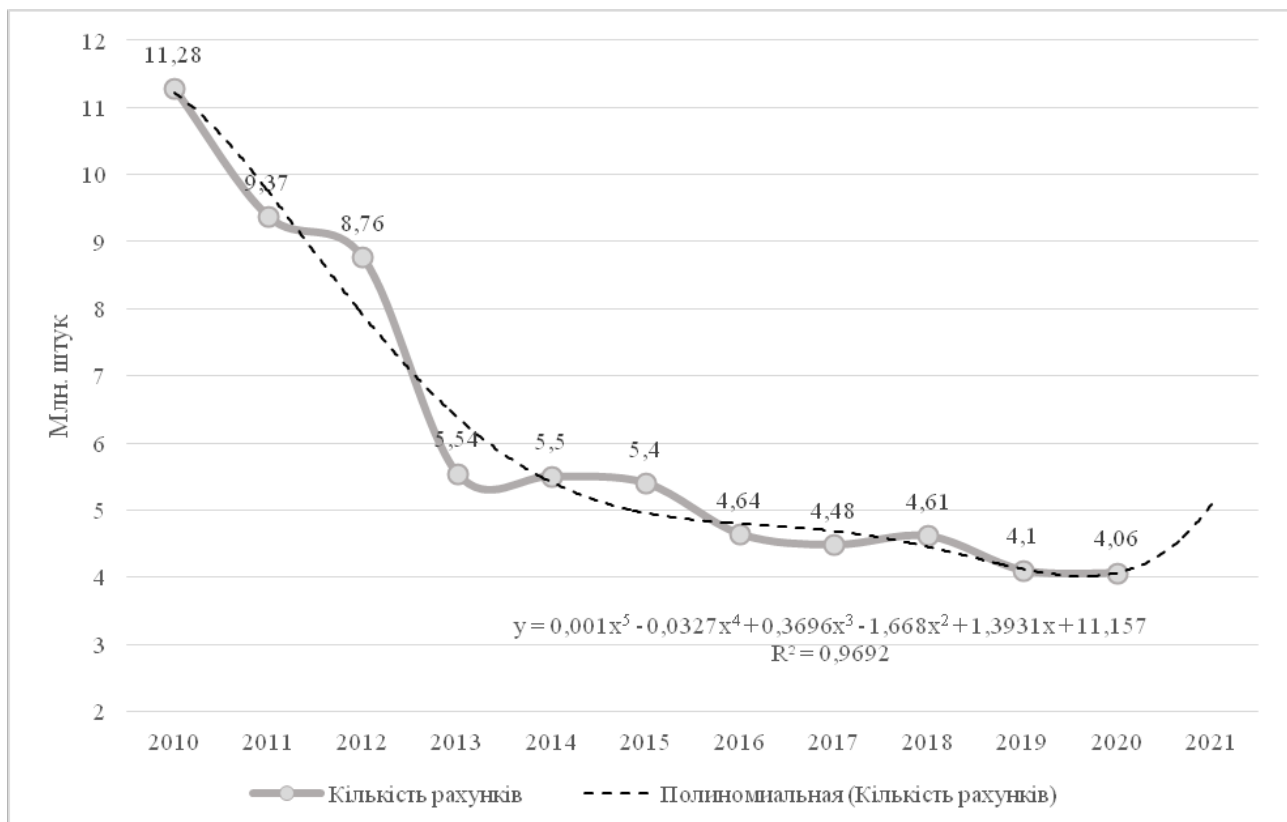

Рис. 1. Динаміка кількості рахунків власників цінних паперів в Україні, 2010–2020 рр.

*Джерело: побудовано автором на основі даних
Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку*

рів в Україні у 2021 р. можна зробити висновок про можливість для подальшого зростання даного показника. При цьому величина вірогідності апроксимації $R^2=0,9692$ є досить високою, що свідчить про високу надійність зазначеної лінії тренду.

Ю. Вергелюк, Л. Вишневська та Я. Табаченко провівши аналіз функціонування фондового ринку України відзначають, «що позабіржовий ринок є значно більшим за обсягом, аніж біржовий, що свідчить про диспропорційність розвитку секторів фондового ринку України. Малодиверсифікованими в останні роки є торги на фондовому ринку, який характеризується перевагою державних облігацій. Така ситуація свідчить про нерозвиненість корпоративного сегменту фондового ринку і фактичне невиконання фондовим ринком України своїх функцій – інвестиційної, перерозподільної. Пожвавлення торгівлі цінними паперами у 2018 та 2019 рр. не є приводом говорити про якісні зміни у функціонуванні ринку цінних паперів, адже зростає торгівля державними борговими інструментами для вирішення поточних фінансових проблем держави. Інвестиційний складник ринку цінних паперів досі залишається в інертному стані. Це створює передумови активного реформування системи державного регулювання фондового ринку та стимулювання його розвитку» [6, с. 591].

Автори монографії «Пріоритети розвитку ринку корпоративних цінних паперів в Україні», також зазначають, що в цілому розвиток ринку цінних паперів України характеризується повільним створенням передумов для його подальшого зміцнення, удосконаленням системи захисту прав інвесторів та інтеграцією в міжнародний фінансовий ринок. Для підвищення ефективності ринку корпоративних цінних паперів України необхідним є здійснення низки заходів, до яких відносять збільшення обсягів торгів на біржах до рівня, відповідного завданням розвитку економіки

країни, розвиток інтернет-трейдингу, застосування нових інструментів на біржових ринках, формування прогресивної нормативно-правової бази, а також підвищення активності іноземних інвесторів на українському фінансовому ринку [2, с. 120–121].

Таким чином, система депозитарного забезпечення функціонування фондового ринку України хоч і має певний ряд проблемних питань, проте динамічно розвивається шляхом проведення структурних та інституційних трансформацій, які направлені на використання передових міжнародних практик управління депозитарною діяльністю. При цьому наявні як внутрішні так і зовнішні джерела для подальшого зростання кількості операцій на фондовому ринку та можливості його формування як одного із дієвих інструментів забезпечення економіки країни фінансовими ресурсами.

Висновки. Депозитарне забезпечення функціонування фондового ринку є важливим елементом інфраструктурного забезпечення його діяльності, який має на меті сформувати найбільш сприятливі умови для побудови ефективних правовідносин між всіма учасниками депозитарної системи. Дієвість та результативність депозитарної діяльності створює можливість для підвищення транспарентності відносин, що виникають на фондовому ринку, удосконалюють систему визначення вартості інвестиційних ресурсів на основі справедливих та обґрунтованих підходів.

На сучасному етапі економічних перетворень важливим є забезпечення здійснення ефективного державного регулювання депозитарної діяльності. Разом з тим необхідно забезпечити збалансованість підходів до його реалізації. Вплив держави на функціонування депозитарної системи має бути опосередкованим та головним чином нівелювати наслідки негативних коливань економічної кон'юнктури на міжнародних ринках капіталів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page#Text>
2. Кужелев М.О., Стабіас С.М. Пріоритети розвитку ринку корпоративних цінних паперів в Україні : монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 176 с.
3. Безвух С.В. Фондовий біржовий ринок України : стан, тенденції, проблеми і заходи щодо їх вирішення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 5(1). С. 69–74.
4. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2018 р. URL: [https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni\\$zvity](https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni$zvity)
5. Харун О.А., Грицина Л.А. Розвитку фондового ринку України на основі світового досвіду. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 31. С. 698–703. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/106.pdf

6. Вергелюк Ю.Ю., Вишнеvsька Л.В., Табаченко Я.Ю. Сучасні тренди розвитку ринку цінних паперів в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 23. С. 586–592.
7. Kuzheliev M., Rekunenko I., Boldova A., Zhytar M. Modeling of structural and temporal characteristics in the corporate securities market of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. № 2. С. 260–269.
8. Самородов Б.В., Житар М.О. Оцінка функціонування ринку цінних паперів України в умовах глобалізації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал*. Острог, 2020. № 16(44). С. 174–183.
9. Шишков С.Є. Структурно-функціональні деформації фондового ринку в Україні: макро- та мікрвимірювання. *Економіка і прогнозування*. 2019. № 2. С. 22–66.
10. Задоя О.А., Терещук А.В. Ретроспективний аналіз становлення фондового ринку України : проблеми та перспективні шляхи розвитку. *Нобелівський вісник*. 2019. № 1(12). С. 23–31.

REFERENCES:

1. Pro depozytarnu systemu Ukrainy [On the depository system of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 06.07.2012 № 5178-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page#Text>
2. Kuzheliev M.O., Stabias S.M. (2020) Priorityty rozvytku rynku korporatyvnykh tsinnykh paperiv v Ukraini [Priorities for the development of the corporate securities market in Ukraine]: monohrafiia [a monograph]. Kyiv: «Tsentri uchbovoi literatury», 176 p. (in Ukrainian)
3. Bezvukh S.V. (2014) Fondovyi birzhovyi rynek Ukrainy: stan, tendentsii, problemy i zakhody shchodo yikh vyrishennia [Stock exchange market of Ukraine: state, tendencies, problems and measures for their solution]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 5(1), pp. 69–74. (in Ukrainian)
4. Richnyi zvit Natsionalnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku za 2018 [Annual report of the National Commission on Securities and Stock Market for 2018]. Available at: [https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni\\$zvity](https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni$zvity)
5. Kharun O.A., Hrytsyna L.A. (2019) Rozvytku fondovoho rynku Ukrainy na osnovi svitovoho dosvidu [Development of the stock market of Ukraine on the basis of world experience]. *Infrastruktura rynku*, vol. 31, pp. 698–703. Available at: http://market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/106.pdf
6. Verheliuk Yu.Iu., Vyshnevskaya L.V., Tabachenko Ya.Iu. (2019) Suchasni trendy rozvytku rynku tsinnykh paperiv v Ukraini [Current trends in the securities market in Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 23, pp. 586–592. (in Ukrainian)
7. Kuzheliev M., Rekunenko I., Boldova A., Zhytar M. (2019) Modeling of structural and temporal characteristics in the corporate securities market of Ukraine [Modeling of structural and temporal characteristics in the corporate securities market of Ukraine]. *Investment Management and Financial Innovations*, no. 2, pp. 260–269. (in Ukrainian)
8. Samorodov B.V., Zhytar M.O. (2020) Otsinka funktsionuvannia rynku tsinnykh paperiv Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Assessment of the functioning of the securities market of Ukraine in the context of globalization.]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Ekonomika»: naukovyi zhurnal*. Ostroh, no. 16(44), pp. 74–183. (in Ukrainian)
9. Shyshkov S.Ie. (2019) Strukturno-funktsionalni deformatsii fondovoho rynku v Ukraini: makro- ta mikrovymiruvannia [Structural and functional deformations of the stock market in Ukraine: macro- and micro-measurements]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 2, pp. 22–66. (in Ukrainian)
10. Zadoia O.A., Tereshchuk A.V. (2019) Retrospektyvnyi analiz stanovlennia fondovoho rynku Ukrainy: problemy ta perspektyvni shliakhy rozvytku [Retrospective analysis of the formation of the stock market of Ukraine: problems and promising ways of development]. *Nobelivskiy visnyk*, no. 1(12), pp. 23–31. (in Ukrainian)